

CO TO JEST DYSLEKSJA ROZWOJOWA

Dysleksja rozwojowa

Są to specyficzne trudności w czytaniu i pisaniu u dzieci o prawidłowym rozwoju umysłowym. Spowodowane są zaburzeniami niektórych funkcji poznawczych, motorycznych i ich integracji, uwarunkowanymi nieprawidłowym funkcjonowaniem układu nerwowego.

Terminologia

Najczęściej stosuje się termin "dysleksja rozwojowa" dla określenia syndromu specyficznych trudności w uczeniu się czytania i pisania.

- DYSLEKSJA - specyficzne trudności w czytaniu;
- DYSORTOGRAFIA - specyficzne trudności z opanowaniem poprawnej pisowni (w tym błędy ortograficzne);
- DYSGRAFIA - niski poziom graficzny pisma.

Przyczyny

Zaburzenia funkcji percepcyjno motorycznych (sposobzenia wzrokowego, słuchowego, motoryki) i ich współdziałania (integracji percepcyjno motorycznej), funkcji językowych, pamięci (wzrokowej, słuchowej, ruchowej), lateralizacji, orientacji w schemacie ciała i przestrzeni.

Etiologia

Uwarunkowania tych zaburzeń są wielorakie (polietologia). Wskazuje się na dziedziczność, zmiany anatomiczne i zaburzenia fizjologiczne układu nerwowego (w okresie ciąży i porodu o nieprawidłowym przebiegu). Zaniedbanie środowiskowe oraz brak szybkiej interwencji pogłębia zaburzenia i trudności dziecka.

Typy dysleksji

Wyróżnia się wiele typów dysleksji (pomimo wspólnych objawów podstawowych).

Częstość występowania

W literaturze europejskiej podaje się, że dzieci te stanowią 10-15% uczniów, w tym 4% to przypadki bardzo nasilonych trudności (wg międzynarodowych klasyfikacji chorób ICD-10, DSM-IV), które można byłoby określić nazwą głębokiej dysleksji.

Badania w Polsce określają odsetek dysleksji na 9-10% (Bogdanowicz, Jaklewicz 1968-1982).

Profilaktyka

Dzieci z nieprawidłowej ciąży, porodu, wykazujące deficyty rozwoju niektórych funkcji psychoruchowych, to dzieci "ryzyka dysleksji". Im wcześniej zostaną objęte opieką, tym większe szanse aby zapobiec ich trudnościom szkolnym.

Dzieci z grupy ryzyka dysleksji

Specyficzne trudności w czytaniu i pisaniu ujawniają się dopiero w szkole, podczas gdy już w okresie przedszkolnym można zauważyć objawy, które cechują tzw. dzieci ryzyka dysleksji.

- opóźniony rozwój mowy;
- mała sprawność i koordynacja ruchów podczas zabaw ruchowych, samoobsługi, rysowania i pisania (brzydkie pismo);
- wadliwa wymowa, trudności z wypowiedzaniem złożonych słów, błędy gramatyczne;
- trudności z różnicowaniem głosek podobnych oraz z wydzieleniem sylab, głosek ze słów i ich synteza;
- trudności z wykonywaniem układanek i odtwarzaniem wzorów graficznych;
- oburęczność;
- mylenie prawej i lewej ręki;
- trudności w czytaniu pomimo dobrej inteligencji oraz braku zaniedbania środowiskowego i dydaktycznego;
- trudności z opanowaniem poprawnej pisowni: pismo zwierciadlane, mylenie liter podobnych pod względem kształtu (p-b-d-g), liter odpowiadających głoskom zbliżonym fonetycznie, opuszczanie liter, błędy ortograficzne pomimo znajomości zasad ortografii..

Objawy dysleksji

W pisaniu

- trudności z utrzymaniem pisma w liniaturze zeszytu
- trudności w przepisywaniu
- trudności w pisaniu ze słuchu
- mylenie liter **b-p, d-b, d-g, u-n, m-w, n-w** (inwersja statyczna) **s-z, dz-c, sz-s, o-a, ł-l, ę-e**
- trudności w pisaniu wyrazów ze zmiękczeniami, dwuznakami, głoskami tracącymi dźwięczność
- nieróżnicowanie **ę-en-e, ą-om**
- opuszczanie drobnych elementów liter, gubienie liter, opuszczanie końcówek i części wyrazów
- opuszczanie litery **y**
- przestawianie liter w wyrazach (inwersja dynamiczna)
- przestawianie szyku dyktowanych wyrazów
- błędy ortograficzne wynikające ze słabszej pamięci wzrokowej
- zniekształcanie graficznej strony pisma

- wolne tempo pisania
- niewłaściwe stosowanie małych i wielkich liter
- trudności w różnicowaniu wyrazów podobnie brzmiących (np. bułka – półka)
- złe rozmieszczenie pracy pisemnej w przestrzeni
- brak lub niewłaściwe stosowanie interpunkcji

W czytaniu

- wolne tempo, niepewne, "wymęczone"
- błędy w czytaniu: zamiana liter, opuszczanie liter, zamiana brzmienia, nieprawidłowe odczytywanie całych wyrazów
- trudności we właściwej intonacji czytanej treści – zbytnia koncentracja na technice obniża rozumienie czytanej treści
- rozpoznawanie napisów po cechach przypadkowych – zgadywanie
- opuszczanie linii lub odczytywanie jej ponownie, gubienie miejsca czytania
- opuszczanie całego wiersza
- zmiana kolejności liter i wyrazów
- przestawianie liter w wyrazie, co zmienia jego sens
- niechęć do czytania, zwłaszcza głośnego
- trudności w dzieleniu dłuższych wyrazów na sylaby i syntezie sylab
- trudności w wyszukaniu najistotniejszej myśli w tekście
- tzw. hiperleksja: czytanie płynne, w dobrym tempie, bezbłędne, jednak bez rozumienia treści

Trudności występujące w nauce innych przedmiotów

- trudności w rysowaniu jako czynności – trudności w rozplanowaniu rysunku, zbyt silny lub zbyt słaby nacisk ołówka, zmiany kierunku w rysunkach (błędny kierunek odwzorowywania)
- trudności w nauce języków obcych, które cechuje znaczna rozbieżność między wymową a pisownią wyrazów – objawy takie jak w języku polskim
- trudności w uczeniu się pamięciowym – tabliczka mnożenia, nauka wierszy, ciągi słowne
- trudności w nauce geografii – utrudnione czytanie mapy, niewłaściwa orientacja w stronach świata
- trudności w nauce geometrii – zmiany kierunku w rysunkach geometrycznych, zakłócenia orientacji i wyobraźni przestrzennej, trudności w rozumieniu pojęć geometrycznych (utrudnione przyswajanie werbalne)
- trudności występujące na lekcjach wychowania fizycznego – błędne rozumienie instrukcji ćwiczeń spowodowane słabą orientacją w schemacie ciała i przestrzeni, obniżona sprawność ruchowa
- nierównomierna koncentracja uwagi, wolne tempo pracy

Bibliografia:

http://www.ptd.edu.pl/o_dysleksji/co_to_jest_dysleksja_rozwojowa